

FATİH İSTANBUL'DA

M. TURHAN TAN

YAYIN NU: 1699

EDEBÎ ESERLER: 878

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI

SERTİFİKA NUMARASI: 49269

ISBN: 978-625-408-118-7

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®

İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Editör: Oğuzhan Murat Öztürk

Son Okuma: Ebru Güroğulları

Kapak Tasarımı: Ceyhun Durmaz

Dizgi-Tertip: Mahmut Doğan

Kapak Baskısı: Pelikan Basım

Baskı: ANA BASIN YAYIN GIDA İNŞ. SAN. VE TİC. A.Ş

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. 2622 Sk.

Güven İş Merkezi No:6/13, Bağcılar / İstanbul

Sertifika Numarası: 20699 Tel: (0212) 446 05 99

İstanbul - 2021

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.

Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

M. Turhan Tan: (7 Mart 1885- 25 Aralık 1939) Asıl adı Mehmet Samih Fethi'dir. 1885 yılında babası Ahmet Fethi Bey'in İstinaf Mahkemesi Ceza Reisliği görevi sırasında Diyarbakır'da doğdu. Aslen Sivaslı tanınmış bir ailenin çocuğu olarak eğitiminin yanı sıra Arapça ve Farsça özel dersler aldı. Üsküp'te kısa bir süre edebiyat öğretmenliği görevinde bulundu. Samsun, Amasya tahrirat müdürlüklerinde, Remadiye, Yalvaç kaymakamlıklarında, Çorum ve Kayseri mutasarrıflıklarında bulundu. Kurtuluş Savaşı sırasında Sivas milletvekilliğine seçildi. 1922 yılından sonra kendini basın ve yayın işlerine verdi. 1939 yılında iki ay kadar süren hastalığının ardından vefat etti. Edirnekapı Şehitliği'ne defnedildi.

M. Turhan Tan, edebiyat yaşamına aruz vezniyle yazdığı şiirleriyle başlar. Tasvir-i Efkâr ve Tercüman-ı Hakikat gazetelerinde "S.", *Servetifünun* dergisinde "Bedrettin Mümtaz", "Halil Rüştü", *İçtihat* ve *Rübab* dergilerinde kendi adını kullanarak şiirler ve yazılar yayımladı. Hayat ansiklopedisinde "M. S." Adıyla yayımlanan maddeler de M. Turhan Tan'dı. Asıl ününü M. Turhan Tan adıyla yazdığı tarihî romanlarıyla yakalar. *Akından Akına*, Cem Sultan Fransızcaya; *Piçler*, *Osmanlı Rasputin'i Cinci Hoca* Yunancaya; *Hürrem Sultan* Fransızca, Yunanca ve Almancaya çevrilmiştir.

Eserleri:

Roman:

- Akından Akına* (Cumhuriyet Gazete ve Matbaası, İstanbul 1936)
Alafranga Bir Hanım, (Artin Asaduryan Matbaası, İstanbul 1329)
Âli Maceralar (İstanbul Matbaası, İstanbul 1330)
Büyücü Karı (Hürriyet Matbaası, İstanbul 1330)
Cehennemden Selam (İktisat Matbaası, İstanbul 1928)
Cem Sultan (Cumhuriyet Gazete ve Matbaası, İstanbul 1935)
Cengiz Han (İnkılap ve Aka Kitabevi, İstanbul 1962)
Devrilen Kazan (Kanaat Kitabevi, İstanbul 1939)
Düğün Gecesi Sağır Güveyin Muaşakası, Mesai Matbaası, İstanbul 1330)
Gönülden Gönüle (Agâh Sabri Kitaphanesi Milliyet Matbaası, İstanbul 1931)
Hint Denizlerinde Türkler (Kanaat Kitabevi, İstanbul 1939)
Hürrem Sultan (Cumhuriyet Gazete ve Matbaası, İstanbul 1937)
Kadın Avcısı (İstanbul Matbaası, İstanbul 1933)
Kâfir Hakikat (Yeni Osmanlı Matbaası, İstanbul- Tarihsiz)
Krallar Avlayan Türk (Yüksel Matbaası, İstanbul 1944)
Kurnaz Kız (Artin Asaduryan Matbaası, İstanbul 1330)
Maruf Aynalı Necibe'nin Kızı (Hürriyet Matbaası, İstanbul 1330)
Nedime (Âlem Matbaası, İstanbul 1312)
Osmanlı Rasputini Cinci Hoca (İnkılap ve Aka Kitabevi, İstanbul 1962)
Safiye Sultan (Kanaat Kitabevi, İstanbul 1939)
Sevinç Han (Agâh Sabri Kitaphanesi Milliyet Matbaası, İstanbul 1933)
Timurlenk (İstanbul Matbaası, İstanbul 1935)

Üç Ay Yatakta (Sühulet Kütüphanesi, İstanbul 1934)
Viyana Dönüşü (Cumhuriyet Gazete ve Matbaası, İstanbul 1937)
Yenge Hanım (Artin Asaduryan Matbaası, İstanbul 1330)
Zifaf Gecesi Harem Ağasının Muaşakası (Artin Asaduryan Matbaası, İstanbul 1329)

Avareler

Baht İşi (Son Saat gazetesinde tefrika edilmiştir.)
Benli Mehmet (Son Saat gazetesinde tefrika edilmiştir.)
Bir Avuç Kül (Son Saat gazetesinde tefrika edilmiştir.)
Deli (Son Saat gazetesinde tefrika edilmiştir.)
Niçin (Son Saat gazetesinde tefrika edilmiştir.)
Paşalar, Paşazadeler
Piçler (Son Saat gazetesinde tefrika edilmiştir.)

Masal:

Alaeddin ve Sihirli Lamba Hikâyesi (Sudi Kitaphanesi, İstanbul- Tarihsiz)

Biyografi:

Atatürk (Kanaat Kitabevi, İstanbul 1939)
Mehmet Akif (Bozkurt Basımevi, İstanbul- Tarihsiz)

Gezi:

Avrupa Notları (Sühulet Kitabevi, İstanbul 1938)
Balkan'da Karagöz Neler Görmüş (Yeni Osmanlı Matbaası, 1330)
Karagöz Neler Görmüş Edirne'de (Yeni Osmanlı Matbaası, 1330)

Derleme- İnceleme:

Tarihte Türkler İçin Söylenen Büyük Sözler (Cumhuriyet Gazete ve Matbaası, İstanbul 1936)
Tarihî Musahabeler (Cumhuriyet Gazete ve Matbaası, İstanbul)

İLK GİRİŞ GÜNÜ

Set yıkılmıştı, sel yürüyordu. Artık ne ilahî ne beşerî hiçbir kuvvet bu seli durduramazdı. İkinci Murad'ın genç oğlu Sultan Mehmet, atın üzerinde boynunu ileriye doğru uzattı, elini gözlerinin üstüne siper koydu, Topkapı'dan içeriye harıl harıl akan zafer seline baktı ve sonra başını Sadrazam Halil Paşa'ya çevirdi:

“İşte,” dedi, “şehir alındı. Sen bu iş olmaz, diyordun. Meramın elinden ne kurtulur lala?”

Ve sapsarı kesilen vezirin bu endişeli vaziyetiyle alakalanmadı, Akşemsettin'le konuştu:

“Bu büyük şehir kuruldu kurulalı tam yirmi sekiz kere sarıldı. Kayserler elinden alınmak istendi, fakat Tanrı bu şerefi bana nasip etti. Yirmi dokuzuncu muhasarayı ben yaptım, İstanbul'u ben aldım.¹”

Akşemsettin, uzun tespihi, kalın bir çile ipek devşirir gibi kolaylıkla avuçları içinde topladı. Peygamberin İstanbul'u fethedecek askerle onların başbuğunu metheden hadisini okudu:

“Tedbiriniz,” dedi, “takdire uygun düştü. Fatih oldunuz. Kutlu olsun.”

Genç hükümdarın taşıdığı heyecan birden çoğalmış gibiydi, gözleri parlıyor, dudakları titriyor, göğsü kabarıp iniyordu. Bu hâl ve hâlet içinde Akşemsettin'e cevap verdi:

¹ Bizans-Şarkî Roma'ya payitaht olmadan önce- Puzanyas, Alsipyat ve Makedonyalı Filip'in generali Leon ile Roma imparatorları Sever, Maksim, Konstantin taraflarından sonra da Tomas ve Tornicius adlı serkerdeler Aleksi Komnen ve Mişel Paleolog, Bulgarlar kralı Paganos ve Simeon, İran hükümdarı Hüsrev ve Avar kralı, İslâm despotu Krumus, Rus sergerdeleri Dir ve Askold, Venedikli Dendol kumandasında Latinler, yedi defa Araplar, dört kere Türkler tarafından muhasara edilmişti. Fatih'İN müspet netice veren muhasarası, Türklerin yaptığı teşebbüslerin beşincisidir.

“Bana bir ad verdiniz, yüreğimi fethettiniz, bundan sonra Fatih diye anılmak isterim.”

Onlar konuşurlarken sel, o muazzam ve muhteşem sel, birbirini takip eden tarih satırları gibi, akışına devam ediyordu. Önüne tesa-düf eden engelleri silip süpüren her coşkun su gibi bu zafer selinin de taş, demir, ağaç ve hayat neye rast gelirse devirip geçtiği uzaktan akseden karışık uğultudan anlaşılıyordu.

Genç Fatih, bir aralık gözlerini kapadı, bu uğultuyu dinledi. Bizans, 1125 yıldan beri Şarkî Roma’ya payitahtlık eden büyük şehir, sanki ev ev, köşe köşe, mahalle mahalle yıkılıyor, çöküyor, kayboluyordu. Kulaklara akseden uğultuda böyle derin ve umumî bir inhidamın iniltisi seziliyordu.

Fatih, bu iniltiyeye dayanamamış gibi göründü. Yüzünü yanı başında duranlardan Zağanos Paşa’ya döndürdü:

“Şehir,” dedi, “yıkılmasın, canım sıkılır.”

O, imanlı bir sesle efendisini temin etmekte acele gösterdi:

“Türkler, şehir almayı bildikleri kadar aldıkları şehirleri korumayı da bilirler. İstanbul’un tek bir taşı yerinden düşmeyecektir sultanım.”

Fatih, başını salladı:

“Bunu ben de bilirim ama şehirde yetmiş iki buçuk milletten adam var. Olur ki içlerinden bir kendini bilmez çıkar, askere taş atar, asker de gazaba gelir, yanlış bir iş işler.”

Zağanos’un cevabı kısa oldu:

“Türk’ün keremi gazabından büyüktür.”

Bu mevzu üzerine belki biraz daha konuşulacaktı. Lakin doludizgin sökün eden bir sipahinin getirdiği haber, Fatih Sultan Mehmet’i ve yanındakileri yeni bir münakaşaya sürükledi. Haberci atlı, “müjde sultanım” diye başlayarak şunları söylemişti:

“Elli yiğit yaldızlı kapıdan şehre girdi, bir alay çeri de Eğrikapı’yı devirdi, düşmanı tepeleye tepeleye ilerlemeye başladı.”

O dakikaya kadar hücumun sıklet merkezi Topkapı sanılıyordu, zafer selinin oradan fürce² bulup köhne Bizans’a doğru akıp gittiği zannolunuyordu. Sipahinin verdiği haber, başka noktalardan da şehre girildiğini gösterdiğinden artık orada beklemek doğru olamazdı. Bu sebeple Fatih, Zağanos’a sordu:

² Girilecek yer, boşluk, açıklık.